

NYHETSBREV FRÅN FÖRENINGARSARKIVEN I STOCKHOLMS LÄN

NR 1 MAJ 2001

Kansliets adress är: Föreningarsarkiven i Stockholms län
c/o Stockholms stadsarkiv
Box 22063
104 22 Stockholm
Tel. 08 508 283 42, fax 08 508 283 01
www.foreningsarkiven.a.se

Arkivföreståndare
Kerstin Söderman, tel. 08 508 283 42, e-post kerstin.soderman@ssa.stockholm.se

Ordförande
Uno Sköld, tel. 08 511 742 52, e-post uno.skold@mbox301.swipnet.se

Vice ordförande
Harald Haapala, tel. 08 550 238 89, e-post harald.haapala@sodertalje.se

I DETTA NUMMER BL A

Rapport från seminariet i fritidsforskning

Hemsidan äntligen klar

Utställning att låna för medlemmar

Ordning i arkivet – nyutkommen handledning

Fritidsforskning i föreningsarkiv

Lördagen den 21 oktober samlades vi ett 15-tal personer från olika föreningar i Stockholms stadsarkivs vackra lokaler. Efter inledande kaffe med smörgås gick Ken Bjerregaard från Tollare Folkhögskola igenom dagens program. Vi delades in i grupper som arbetade med så skilda arkiv som en baptistförsamlings, en koloniförenings, en IOGT loges, och en idrottsförenings. Jag hörde till gruppen med IOGT logen. Forskningsprinciperna är de klassiska. Efter en inledning med bakgrund till undersökningen är det dags att ställa upp frågor. Här finns det ofta av en önskan att skriva föreningens hela historia. Tillvägagångssättet blir då att för sig själv ställa upp ett antal frågor som skall besvaras och sedan genomföra en undersökning. Frågor kan ställas t ex utifrån ett när- var- hur-varför schema. De senare båda frågorna uppkommer oftast efter att man ställt frågorna när och var.

En första fråga kan vara när, var och varför bildades föreningen? Nästa fråga kan gälla medlemsutvecklingen under en viss period. Då gäller det att utifrån arkivmaterialet ta reda på i vilka handlingar man kan få svar på det. I min grupps arkiv stod det i protokollsböckerna. Svårigheten ligger främst i att inte fastna och börja genomläsa protokollen istället för att leta efter svaren på frågan. Vid letandet i protokollen kommer nya intressanta frågor att dyka upp av sig själva. Dessa bör dock lämnas åt sidan för tillfället med en anteckning om var de stod. Ytterligare frågor vi skulle besvara kunde handla om mötesfrekvens, medlemmarnas könsfördelning, yrke och bostadsområde. Med det i förväg genomgångna punktprogrammet var det ingen svårighet för tre personer att på några timmar besvara frågorna. Övriga grupper lyckades besvara sina frågor med lika stora eller större mängd handlingar på samma tid och med samma modell. Risken för en fritidsforskare är att man drunknar, t ex i de många och välskrivna protokollen eller verksamhetsberättelserna. Det är lätt att tycka att texten och detaljerna är så intressanta att forskningsuppgiften kör fast.

Efter lunchpaus där goda salladstallriker serverades fortsatte vi med lite krångligare frågor, de kvalitativa frågorna. I vårt fall handlade det om hur logen hade agerat under andra världskriget. Den frågan hade kunnat vara ett lämpligt forskningsområde för en annan uppsats med nya infallsvinklar. Under avslutningen konstaterades det bland annat vikten av välskrivna protokoll. Alla fyra gruppernas föreningar hade mycket välskrivna. Koloniföreningen protokollförde ordentligt diskussionerna om huruvida man kunde rädda det hotade koloniområdet bland annat genom att bjuda lantmästarna på öl och smörgås. Allt hängde på att de i förväg formulerade frågorna besvarades i tur och ordning och att sökningen efter svaren skedde "horisontellt". Jag tror att vi alla tackar för en lärorik dag.

*Björn Ahlqvist,
Hägerstens Hembygdsförening*

Ordförande har ordet

Riksförbundet Sveriges 4H. Som rättesnöre i verksamheten hade man de fyra H-na. Huvud - Hjärta - Hand - Hälsa. När man skrev artiklar, höll föredrag eller gjorde något annat utåtriktat försökte man alltid ta upp fyra viktiga saker. Jag tänkte här peka på fyra viktiga uppgifter i vår verksamhet.

- 1 Samla in lokalt material.
- 2 Se till att materialet blir säkert förvarat.
- 3 Materialet skall vara tydligt förtecknat.
- 4 Materialet skall vara tillgängligt för forskning.

Jag tänkte ägna några rader till den första punkten "Samla in lokalt material". Grunden i föreningslivet är det som händer på det lokala planet. Ett föreningsliv som betytt mycket för demokratin och för samhällsutvecklingen. Detta föreningsmaterial måste tas tillvara. Vad gör man för att få detta material insamlat?

Vad gör de kommunala arkiven? Jag vet att man enligt lag måste ta hand om kommunala handlingar medan andra arkiv är frivilligt. Men nog har väl det lokala föreningslivet ändå betytt så mycket för

kommunen att man här bör göra en insats? Vad man bl a kan göra är: Informera på föreningsträffar och liknande. Vid utskick till föreningar ta med en information om arkivering. Information på biblioteken. Anordna kurser i arkivering (Här kan vi hjälpa till)

Vad gör distriktsorganisationer? Distriktet är uppbyggt av lokala föreningar. Nog är det väl viktigt att organisationens lokala verksamhet blir bevarad för framtiden? Utan den lokala verksamheten och dess historia har det inte funnits ett distrikt. En organisations historia bygger på det som hänt på det lokala planet. Vad kan ni då göra: Informera i så många sammanhang som möjligt om vikten att arkivera föreningens handlingar. Anordna kurser - vi hjälper till. Hitta nya grepp t ex gör som SISU och Stockholms Idrottshistoriska Förening som anordnar lokala idrottscaféer.

Vi skall göra vad vi kan i detta viktiga arbete men vi behöver er hjälp.
Med vänliga hälsningar

Uno Sköld

Hemsidan äntligen klar

Efter många turer är vår hemsida äntligen klar och utlagd på nätet. Tyvärr har vi varit tvungna att ändra adressen. Detta var olyckligt eftersom vi hade gått ut med information om hemsidan i olika sammanhang. Den riktiga adressen är: www.foreningsarkiven.a.se Titta in på sidan och sprid gärna adressen till andra intresserade. Under rubriken Arkivpresentationer har vi tänkt att arkiv och föreningar skall kunna göra egna presentationer av föreningsarkiv (inte den egna organisationen) som vi lägger ut. Först ut är en presentation av Tumba Gymnastik och Idrottsförening från Botkyrka kommunarkiv. Skicka gärna en arkivpresentation till oss! Under rubriken Länkar hoppas vi att kunna fylla på med fler länkar allteftersom fler föreningsarkiv skaffar hemsidor. Glöm inte att meddela oss adressen! Rubriken Praktiska tips är under uppbyggnad. Vi tar också gärna emot fotografier från föreningslivet som vi kan få använda. Tänk bara på att det skall vara klart med upphovsrätten. Vi är också tacksamma för synpunkter och förslag till förbättringar av hemsidan.

Kerstin Söderman

Dags att arkivera ljud?

Ljud väcker känslor. Ljud berikar bilder och dokument. Det är viktigt att också spara på ljud. Detta var det budskap, som Sture Wärlinder förde fram vid föreningens årsmöte den 19 mars.

Sture är lärare och konsult och dessutom ordförande i den dokumentationsgrupp, som ger råd och anvisningar till länets hembygdsföreningar. Han ackompanjerade sitt föredrag med exempel på ljud från sin imponerande bandspelare. Årsmötets deltagare ställdes på prov. Vad var det för ljud? Häpnadsväckande kunskaper avslöjades. Det var kanske inte så svårt att känna igen ljudet från en såg. Men vad slags såg var det? ”En stocksåg” svarade en deltagare alldeles korrekt. Ljudet av en hästräfsa kändes flera igen. Men vilket märke? Jo, McCormack blev det alldeles rätta svaret.

Deltagarnas känslor väcktes alldeles påtagligt, när ljud efter ljud presenterades och mer eller mindre kändes igen, en god illustration till det framförda budskapet att det är viktigt att också arkivera ljud.

Hans Österberg

En sann idealist lämnar föreningens styrelse

Rune Hamelius avgick ur vår styrelse vid årsmötet. Därmed avslutar en verklig idealist sitt aktiva arbete i föreningen.

Han kan se tillbaka på ett liv, som till stor del ägnats åt att skapa nytta och glädje för andra. Han växte upp i en familj, där både mamman och pappan var verksamma i föreningslivet. Den traditionen har han fullföljt på ett imponerande sätt. Idrotten har kanske betytt mest. Han har inte bara varit en idrottsman utan också en viktig funktionär, bl a som ordförande i Roserbergs IF. Han belönades för detta med Upplands Idrottsförbunds förtjänsttecken i guld.

En lång rad andra uppdrag vid sidan av idrotten har varit av betydelse. Politiken har fått sin del. Han var ledamot i Sigtunas kulturnämnd under 25 år. Röda Korset och hembygdsföreningen är andra viktiga delar. Särskilt hembygdsföreningen kräver just nu en stor arbetsinsats, då man avser att ha en samlingslokal färdigbyggd i år.

Sist men inte minst, han är sedan 1991 ordförande i Folk rörelsearkivet i Sigtuna. Detta innebär att han inte lämnar vår verksamhet även om han lämnar vår styrelse. Det kommer vi att få nytta av.

Hans Österberg

Nyutkommet

En lättfattlig handledning som vänder sig till dig som jobbar med dokument- och arkivfrågor, antingen i en lokal förening eller i en distriktsorganisation. Du får konkreta råd för att snabbt komma igång med arkivarbetet. Uppdateringar kommer att ske på vår hemsida. Beställ från kansliet, adress se första sidan. Pris 200 kronor + porto.

Notiser

Arkivens dag 2001

Arkivens dag infaller i år lördagen den 10 november i hela landet. Även i Danmark kommer Arkivens dag att ordnas samma dag. I skrivande stund finns ingen ytterligare information att ge. Vi återkommer med information till hösten.

Utställning att låna!

Den basutställning om föreningsarkiv som vi har tagit fram kan lånas av medlemmar. Det kostar ingenting att låna utställningen men låntagaren ansvarar för alla transporter. Passa på att utnyttja möjligheten t ex vid årsmöten, kurser, Öppet Hus etc. Utställningen består av 3 aluminiumramar med sammanlagt 6 skivor samt 3 toppskyltar. Den är c:a 2 meter bred utfälld och c:a 2,3 meter hög med toppskyltar. Spotlights ingår. Dessutom finns 2 extraramar att låna för den som vill komplettera med en egen utställning. Bokas genom kansliet.

Seminarium om fritidsforskning i föreningsarkiv

Till hösten kommer vi att ordna ett nytt seminarium med Ken Bjerregaard, Tollare Folkhögskola och Föreningen för Folkbildningsforskning. Seminariet vänder sig till dig som vill öva dig i att bedriva föreningsforskning. Forskningsmetodik varvas med övningar och diskussioner. Ingen tidigare forskningsvana krävs. Seminariet kommer att äga rum en lördag i oktober. Ytterligare information kommer senare. Läs vad Björn Ahlqvist som deltog förra året upplevde!